

Stanovisko Výboru regiónov na tému Oznámenie Komisie Rade, Európskemu parlamentu, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov na tému „i2010: digitálne knižnice“

(2006/C 229/07)

VÝBOR REGIÓNOV,

so zreteľom na Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov na tému *i2010 – digitálne knižnice* KOM (2005) 465, konečné znenie,

so zreteľom na rozhodnutie svojho predsedu z 24. januára 2006 poveriť komisiu pre kultúru a vzdelávanie vypracovaním stanoviska v tejto veci,

so zreteľom na stanovisko na tému oznámenie Komisie Rade, Európskemu parlamentu, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov „*Iniciatíva i2010 – Európska informačná spoločnosť pre rast a zamestnanosť*“,

so zreteľom na stanovisko komisie pre kultúru, vzdelávanie a výskum, prijaté 4. apríla 2006 (CdR 32/2006 rev. 1) (spravodajca: **pán Jyrki Myllyvirta**, primátor Mikkeli (FI/EES)),

prijal na svojom 65. plenárnom zasadnutí 14. – 15. júna 2006 (schôdza z 15. júna) nasledujúce stanovisko:

1. Názory Výboru regiónov

Výbor regiónov

1.1 **víta** návrh iniciatívy na digitalizovanie európskeho kultúrneho dedičstva a vytvorenia digitálnych knižníc, a **zdôrazňuje**, že je to kľúčová zložka iniciatívy Európskej komisie s názvom: *Iniciatíva i2010 – Európska informačná spoločnosť pre rast a zamestnanosť*, ktorej úplná implementácia je nevyhnutnou podmienkou pre zlepšenie európskej konkurencieschopnosti;

1.2 **zdôrazňuje**, že digitalizácia, prístupnosť online a zachovanie kultúrneho dedičstva by mali byť presadzované vo všetkých európskych krajinách, regiónoch, mestách a jazykoch takým spôsobom, aby sa podporilo zachovanie kultúrnej a jazykovej rozmanitosti. Východiskovým bodom by malo byť ocenenie kultúry – vrátane kultúry menšín – a zachovanie výdobytkov kultúry pre budúce generácie;

1.3 **pripomína**, že v iných častiach sveta digitalizácia kultúrneho dedičstva rýchle napreduje a **zdôrazňuje**, že široké sprístupnenie európskeho kultúrneho dedičstva a literatúry je predpokladom pre úspech európskej spoločnosti založenej na poznatkoch a zároveň podporuje rozvoj európskych regiónov a miest;

1.4 **oceňuje** fakt, že oznámenie Komisie zdôrazňuje hlavné výzvy a mnohé nevyriešené technické, právne a finančné otázky, týkajúce sa digitalizácie kultúrneho dedičstva a **poznámenáva**, že miestne a regionálne orgány podporujú úsilie o dosiahnutie pokroku v tejto oblasti;

1.5 **zdôrazňuje**, že miestne a regionálne orgány sú najdôležitejšie realizačné orgány pre všetky stratégie informačnej spoločnosti a v mnohých prípadoch práve oni prevádzkujú knižnice, preto by sa mala v súvislosti s iniciatívou digitalizácie

knižníc venovať patričná pozornosť miestnemu a regionálnemu rozmeru;

1.6 **je presvedčený**, že presadzovanie digitalizácie kultúrneho dedičstva v Európe a všetkých jej členských štátoch je otázkou najvyššieho významu a **zdôrazňuje**, že digitalizácia prinesie osov iba vtedy, ak bude na širokom základe podporovaná – vrátane miestnej a regionálnej úrovne – prístupnosť kultúrneho dedičstva online a rozvoj inteligentného vyhľadávania informácií;

1.7 **poukazuje na to**, že digitalizácia je dlhodobý proces, ktorý kladie náročné požiadavky na zdroje vrátane trvalého uchovávanía, aktualizácie a konverzie materiálu a **súhlasí s názorom**, že digitalizácia prináša výhody v oblasti prístupnosti a zachovania kultúrneho dedičstva;

1.8 **pripomína**, že digitálny materiál obsahuje tak digitalizovaný analógový materiál, ako aj nový materiál, ktorý bol pôvodne vytvorený v digitálnom formáte;

1.9 **poznámenáva**, že služby digitálnych knižníc v členských štátoch obsahujú komponenty vytvorené na národnej, regionálnej aj miestnej úrovni, ktoré sú navzájom prepojené pomocou elektronických prostriedkov. Pre úspešné fungovanie digitálnych knižníc je potrebná spolupráca a koordinácia na európskej úrovni;

1.10 **je toho názoru**, že knižnice majú rozhodujúcu úlohu pri sprístupňovaní kultúrneho dedičstva a literatúry online, pretože práve ich pomocou je možné tento materiál sprostredkovať verejnosti, ale zároveň **poznámenáva**, že je absolútne nevyhnutné, aby tieto digitálne knižnice spolupracovali s archívami, múzeami a inými kultúrnymi ustanovizňami, ako aj príslušnými aktérmi v tejto oblasti.

2. Odporúčania Výboru regiónov

Výbor regiónov

2.1 **zdôrazňuje**, že prvoradý cieľ digitalizácie nie je nahradiť tradičný tlačený a iný fyzický kultúrny materiál, ale skôr vytvoriť digitalizovaný materiál popri analógovom materiáli a podporiť tak prístupnosť informácií;

2.2 **zdôrazňuje**, že nakoľko digitalizovaná je zatiaľ iba veľmi malá časť európskeho kultúrneho dedičstva, a obrovské množstvo práce ešte treba vykonať, musia byť rovnako vyvinuté nové formy financovania vrátane spolupráce so subjektami súkromného sektora;

2.3 **poukazuje na to**, že v malých krajinách a malých jazykových oblastiach boli doteraz obchodné trhy pre digitálny materiál pomerne málo rozvinuté, aj keď fixné náklady spojené s výrobou takeého materiálu sú takmer rovnaké ako vo väčších jazykových oblastiach a **zdôrazňuje**, že vďaka technologickému pokroku je už možné, a aj dôležité, aby sa pri vývoji digitálnych knižníc zohľadňovali potreby užívateľov v rozličných jazykových oblastiach;

2.4 **konštatuje**, že kým hlavná časť staršieho európskeho kultúrneho dedičstva je už oslobodená od obmedzení ohľadom autorských práv a tým dostupná pre informačné siete, návrh Komisie zreformovať legislatívu autorských práv vzťahujúcu sa na súčasnejšie kultúrne dedičstvo je veľmi dôležitý;

2.5 **poukazuje na to**, že v niektorých krajinách sú už evidentné známky toho, že niektoré skupiny obyvateľstva zaostávajú za pokrokom v digitálnej technológii a **je toho názoru**, že aj najmenej zvýhodnené skupiny by mali mať vhodné príležitosti prístupu k internetu a k inštrukciami o tom, ako ho používať;

2.6 **prízvukuje**, že miestne a regionálne orgány musia zohrať kľúčovú úlohu ako producenti a vlastníci kultúrneho dedičstva, ako aj pri preberaní zodpovednosti za zabezpečenie

toho, aby všetci občania dostali podľa možnosti rovnaký prístup k službám informačnej spoločnosti;

2.7 **zdôrazňuje**, že príležitosť prístupu k tradičnému tlačnému materiálu, ktorú poskytujú verejné knižnice v mnohých európskych mestách, je stále veľmi dôležitá, ale že tieto knižnice musia rovnako poskytovať verejnosti príležitosť pre využitie internetu a služieb online. Zohľadnenie konečných užívateľov služieb online a ich miestnych potrieb si vyžaduje, aby tieto služby organizovali miestne a regionálne subjekty. Je nevyhnutné, aby tieto fakty boli zohľadnené pri financovaní knižničných služieb v jednotlivých štátoch;

2.8 **poznamenáva**, že ak sú miestne a regionálne orgány súčasťou knižničných alebo iných združení (konzorcií), ktoré vlastnia sieťový server a ponúkajú úplný rozsah služieb, je potrebné zaistiť, aby dostali dostatok príležitostí na ovplyvňovanie rozhodovacieho procesu v tejto oblasti;

2.9 **víta** fakt, že Komisia vyzdvihuje náročné úlohy spojené s voľbou materiálu, ktorý má byť digitalizovaný a **je toho názoru**, že v prvom rade je dôležité, aby bola venovaná dostatočná pozornosť výberovým kritériám, ktoré sa zakladajú na zohľadnení miestnych a regionálnych aspektov, a aby bola vytvorená rovnováha medzi výberovými kritériami založenými na jednej strane na dopyte verejnosti, a na druhej strane na zabezpečení zachovania;

2.10 **schvaľuje** návrh formulovania stratégií pre dlhodobé uchovávanie digitalizovaného kultúrneho materiálu tak, aby sa nepremrhali zdroje použité na digitalizáciu kultúrneho dedičstva, keď dôjde k zmenám technických systémov a softvéru;

2.11 **zastáva názor**, že návrh na zriadenie kompetenčných centier v členských štátoch je zaujímavý a **zdôrazňuje**, že dôležitou úlohou týchto centier by malo byť zaistenie toho, aby aj na miestnej a regionálnej úrovni existovali nevyhnutné vedomosti a know-how, ako aj šírenie osvedčených postupov.

V Bruseli 15. júna 2006

Predseda
Výboru regiónov
Michel DELEBARRE